

Kinesko tradicionalno shui mo slikarstvo kao poticaj za vlastita likovna ostvarenja i modnu ilustraciju

---

Đenčić, Jasmin

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:605481>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-29**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**KINESKO TRADICIONALNO SHUI MO SLIKARSTVO
KAO POTICAJ ZA VLASTITA LIKOVNA OSTVARENJA I MODNU ILUSTRACIJU**

JASMIN ĐENČIĆ

ZAGREB, SRPANJ 2018

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Završni Rad

Kinesko tradicionalno shui mo slikarstvo kao poticaj za vlastita likovna ostvarenja i modnu ilustraciju

Prof. likovne kulture Helena
Schultheis Edgeler, doc. art.

Jasmin Đenčić, 9069/TMD

Zagreb, Srpanj, 2018

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Broj stranica: 28

Broj slika: 15

Članovi povjerenstva:

Prof. likovne kulture Koraljka Kovač Dugandžić, izv. prof. art. - predsjednica

Prof. likovne kulture Helena Schultheis Edgeler, doc. art. - članica

Dr. sc. Gordana Pavlović, prof. - članica

Predavač dr. sc. Silva Kalčić - zamjenica članice

Datum predaje rada: 10. Srpnja 2018.

Datum obrane: Srpanj 2018

SADRŽAJ:

Uvod	5
Razrada teme	5
1. Tradicionalno slikarstvo u Kini	5
2. Shui Mo	8
2.1. Motivi u Shui Mo dijelima	8
2.2. Predstavnici Shui Mo pravca	9
3. Himiko - Motiv u završnoj kolekciji modnih Ilustracija	14
4. Kolekcija likovnih radova	18
Zaključak	27
Literatura i ostali izvori	28

UVOD

Povijest kineske umjetnosti je jedno od najbogatijih sfera kulturnog istraživanja čija grana slikarstva uživa nedvojbenu prepoznatljivost u svim kulturno razvijenim krajevima svijeta. Od kiparstva do likovnih umjetnosti, stvaralaštvo kineskih umjetnika kroz povijest i dan danas uživa veliku ljubav od strane ljubitelja umjetnosti. Ovaj rad će se fokusirati na jednu posebnu tehniku kineskog tradicionalnog slikarstva koja nosi naziv shui mo i prezentiraće se utjecaj ovog pravca na izradu kolekcije likovnih radova i modnih ilustracija koje prate ovaj završni rad.

RAZRADA TEME

1. TRADICIONALNO SLIKARSTVO U KINI

Tradicionalno slikarstvo u Kini danas se ujedinjuje pod nazivom guo hua koji u doslovnom prijevodu znači 'domaće slikarstvo' i ovim se pojmom jasno stavlja do znanja da je riječ o načinima slikanja koji se bitno razlikuju od slikanja 'modernim', zapadnim tehnikama koje su svoju popularizaciju u Kini doživjele tijekom 20-og stoljeća.

Kinesko tradicionalno slikarstvo kao sveobuhvatni pojam se odnosi na likovna ostvarenja koja potječu još iz doba Han Dinastije 202. godine Prije Krista - naravno, većina ih nije preživjela do danas zbog materijala na kojima su slikane i koji nije izdržao protok vremena.

Između Han i Tang dinastije najveći broj slika je prikazivao detalje iz života članova kraljevskih obitelji tog doba. Tijekom perioda Tang Dinastije počele su masovno nastajati slike pejzaža koje su se nazivale Shanshui (planinska voda) i koje su kroz stoljeća nastavile svoju ekspanziju van granica Kine.

Zatim se tijekom Yuan Dinastije u kineskom slikarstvu popularizirao još jedan danas veoma prepoznatljiv element tradicionalnih kineskih slika: kaligrafija tj. stihovi poezije

ispisani kaligrafskom tehnikom na samoj slici kako bi autor posmatraču prenio svoje misli i osjećaje.

Napokon, tijekom 1700-tih i 1800-tih godina novi stilovi i umjetnički pravci počeli su dobijati svoje mjesto na kineskoj umjetničkoj sceni pa se vremenski period od dvadesetog stoljeća nadalje više ne smatra razdobljem tradicionalne kineske umjetnosti iako kritičari nerijetko jako teško mogu klasificirati dijela kineskih umjetnika današnjice koji svoj rad ipak baziraju na kineskim tradicionalnim vrijednostima (pa i njihove moderne slike tehnikom i vizualnim elementima nalikuju tradicionalnim slikama).

Glavna podjela tradicionalnog kineskog slikarstva bazira se na dvije različite tehnike koje su se tijekom tog perioda razvile:

Gongbi i Shui mo.

Ova podjela se alternativno izražava još i terminima Sjeverna škola i Južna škola.

Sl.1. Detalj sa slike Thirteen Emperors Scroll, jednog od najpoznatijih predstavnika Gongbi slikarstva, Yan Libena.

Gongbi (Sjeverna škola) je naziv za slikarsku tehniku koja se uglavnom prakticirala od strane umjetnika zaposlenih na carskim dvorima - nerijetko su to bili i sami plemići koji bi se

htjeli oprobati u likovnoj umjetnosti. Ove slike su služile u dekorativne svrhe carskih odaja i njihovi tvorci su se smatrali akademskim slikarima, profesionalcima, što je označavalo da se ovi umjetnici profesionalno bave slikanjem, imaju svoje stalne mušterije u visokim društvenim krugovima (najčešće pripadnike kineske aristokracije) i njihova slikarska djela su im glavni izvor zarade za život. Njihove slike su bile izrazito skupe i nije ih svako mogao priuštiti, bile su jedan od sigurnih pokazatelja da vlasnik pripada visokom društvenom staležu. Ovaj stil je izričito precizan i pedantan, nastoji preslikati predmete iz prirode što je vjernije moguće, zahtjevao je puno strpljenja i rada na detaljima i slike su često rađene na najfinijoj svili. Nerijetko se ovaj slikarski pravac nazivao i 'dvorskim stilom'.

Sl.2. Xiao and Xiang Rivers, najpoznatije djelo iz shui mo perioda, kineskog slikara Dong Yuana

Za razliku od gongbi tehnike, **shui mo** (još i Južna škola) je slikarski pravac nastao iz prakse literata zbog čega nosi i alternativni, zastupljeniji naziv: literati tehnika ili literati slikarstvo. Literati su bili visokoobrazovani građani ali u smislu likovne umjetnosti amateri, nisu slikali radi zarade već osobnog zadovoljstva i svoje slike nisu izlagali javnosti (osim eventualno malom krugu svoje porodice i prijatelja). Njihovo bavljenje slikanjem proizišlo je iz pisanja poezije i umijeća u kaligrafiji. U nastavku ovog rada ćemo se malo opširnije

osvrnuti na Shui Mo pravac, njegove predstavnike i karakteristike po kojima je pravac prepoznatljiv i uživa veliku pažnju i dan danas.

2. SHUI MO

Shui mo ili literati slike potječu iz Kine i tradicionalno su ih slikali muškarci iako nije neuobičajeno da ih danas, naravno, slikaju i žene. Autori ovih slika nisu bili akademici koji su studirali umjetnost već također visokoobrazovani individualci koji su se za razliku od akademskih slikara uglavnom bavili administrativnim poslovima za vladu. Riječ literati znači 'čovjek koji piše' i po ovom terminu se cjelom slikarskom pokretu dao naziv literati slikarstvo. Ovi slikari su se nerijetko bavili i poezijom te su posjedovali vještinu kaligrafije - tehnike lijepog, preciznog, estetskog pisanja perom ili kistom i crnom tintom na papiru ili svili. Ovaj umjetnički izraz su literati preneli na slikanje pejzaža i drugih motiva iz prirode kombinirajući crnu tintu sa vodom, uz vrlo rijetko dodavanje boja u ograničenim količinama, tako kreirajući upravo ovaj, novi slikarski stil, nazvan shuei mo. Iako su i tada, naravno, postojali akademski obrazovani slikari u Kini (pripadnici gore opisanog gongbi pokreta tj Sjeverne škole), literati su oni koji su u tom periodu privukli najviše pažnje zbog svoje zanimljive i, za to vrijeme, inovativne tehnike slikanja.

2.1. MOTIVI U SHUI MO DJELIMA

Zbog utjecaja gore pomenute kaligrafije, prva karakteristika koja (čak i slabo informiranom, laičkom oku) vizualno daje dojam da se radi o kineskoj tradicionalnoj literati slici jeste nerijetko korištenje kaligrafskog pisma za stihove poezije oslikane tj napisane na samom umjetničkom djelu (iako su ponekad i predstavnici gongbi tehnike znali koristiti kaligrafiju u svojim djelima). Ova se jedinstvena tradicija spajanja poezije i slikarstva prenosila kroz generacije umjetnika još od šeste dinastije (Yuan Dinastije) i na slici se kombinira sa motivima pejzaža, drveća, cvjeća, ptica i sl. te posmatraču nadopunjuje ukupni dojam ne samo o slici već i o osjećajima i razmišljanjima autora u vremenu stvaranja te slike.

Na literati djelima motivi nikada nisu preslikani iz stvarnosti tj. autori nisu slikali prema unaprijed pripremljenim modelima. Inspiracija literata je uvijek bila bazirana u prirodi ali je nikada nisu pokušavali kopirati u svojim djelima. Literati su sadržaj prenosili iz svoje mašte direktno tintom na papir. Jedna od posebnih čari ove tehnike tradicionalnog kineskog slikarstva jeste 'prirodnost' i konačnost svakog pokreta kista na materijalu - proces izrade literati slike je strogo isključivao brisanja ili bilo kakve naknadne izmjene pojedinih elemenata već oslikanih na materijalu. Literati slikanje je izrazito minimalističko za svoj period nastajanja, ekspresivno je i ima za cilj jasno vam staviti do znanja šta se na slici nalazi iako nerijetko prikazani objekt nije ni blizu realnom stanju tog objekta u prirodi, za razliku od gongbi tehnike slikanja čiji su predstavnici uvijek težili realizmu. Na primjer: ako se na slici nalazi skup bambusovih stabala na mjesecini posmatrač već na prvi pogled zna da gleda upravo u bambusova stabla na mjesecini. Međutim, pri kritičkom posmatranju djela možemo lako primjetiti da su ta stabla oslikana kao potpuno crne uzdužne površine i samo ravnomjerno raspoređena koljenca po njihovim rubovima odaju činjenicu da se radi o bambusu. Mjesecina je prezentirana kao tanka, crna linija koja formira prazni krug ili je u pitanju na primjer precizna i jednobojna kružna površina. To su zapravo minimalistički plošni motivi koji ipak nedvosmisleno uspjevaju dočarati motiv i atmosferu prizora kakav bi bio u prirodi. Ovim načinom slikanja literati su imali za cilj prikazati 'dušu' prizora koji su zamislili. Bitnije im je bilo da posmatrač odmah zna da se radi o noći i punom mjesecu koji obasjava bambusova stabla nego da se individualno posvjećuje pažnja strukturnim detaljima svakog objekta ponaosob. Ukupnom dojmu doprinosi i kaligrafijom napisana poezija koja kao sastavni dio slike upotpunjava priču autora i nerijetko se odnosi upravo na prikazane motive slike čiji je sastavni dio.

2.2. PREDSTAVNICI SHUI MO PRAVCA

U Kini, primarna podjela predstavnika ovog pravca bila je na dvije skupine: 4 učitelja Yuan dinastije i 4 učitelja Ming dinastije. Neki od najznačajnijih predstavnika Južne Škole koji su pripadali ovim skupinama su iz perioda Tang dinastije: Wang Wei, Don Yuan, iz perioda Yuan

dinastije: Huang Gongwang, Wu Zhen, Ni Zan i Wang Meng te iz perioda Ming dinastije slikari Shen Zhou, Wen Zhengming, Tang Yin i Qiu Ying.

Wang Wei

Wang Wei se smatra začetnikom Južne Škole slikarstva. Njegovo primarno bavljenje umjetnošću je bilo kroz pisanje poezije ali uživao je veliko poštovanje također i kao slikar i muzičar. Ovaj umjetnik je prvi put spojio poeziju i slikarstvo u jednom kohezivnom umjetničkom dijelu, praksa koja je danas nedvosmisleni pokazatelj da se radi o djelu azijske umjetnosti. Do danas je preživjelo oko 400 Wangovih dijela poezije ali ni jedno njegovo slikarsko dijelo nije ostalo sačuvano u originalu - sve slike su rekonstruirane kroz kopije i opise njegovih dijela od strane drugih umjetnika i kritičara tog perioda.

Huang Gongwang

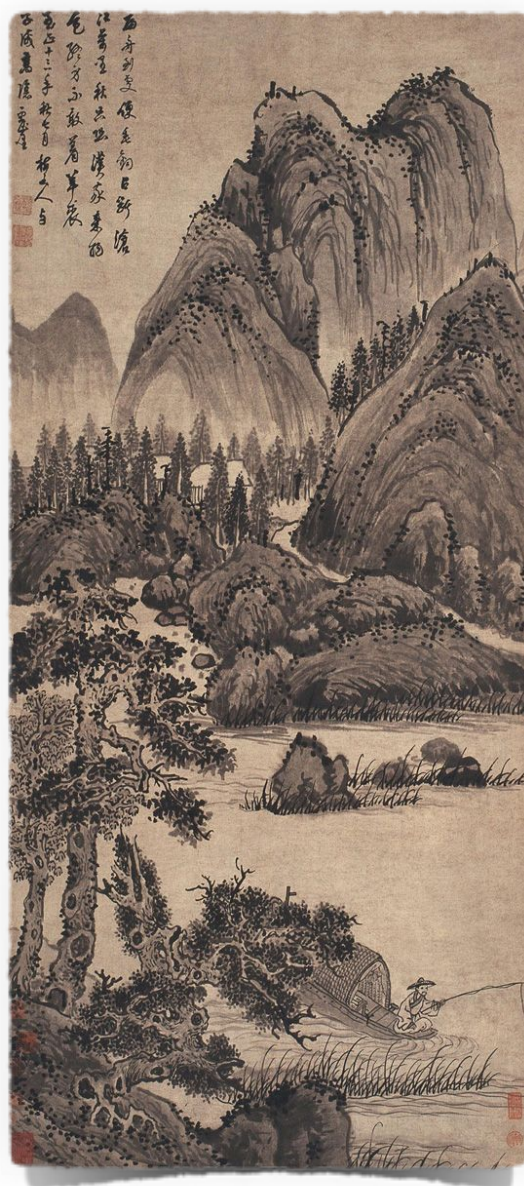
SI.3. Dwelling in the Fuchun mountains, Huang Gongwang

Huang Gongwang je bio najstariji od četiri učitelja iz perioda Yuan dinastije. Strogo je odbacio detaljno slikanje pejzaža i sva pravila koja potječu iz akademije, njegov cilj je bio ekspresivnost a ne stroga reprezentacija. U svojim slikama koristio je široke poteze mekom četkicom i jako puno vode. Njegova sposobnost da na papiru predstavi jedinstvo prirode kasnije je postala ideal kojem su težili svi literati umjetnici (i teže dan danas). Njegova najpoznatija slika je Dwelling in the Fuchun Mountains (Slika 3) koja je do dan danas sačuvana u izvorniku i nalazi se u National Palace muzeju u Taipeiu.

Wu Zhen

Wu Zhen je još jedan od pripadnika četiri učitelja Yuen dinastije. Ovaj umjetnik je postao prepoznatljiv po slikama pejzaža koji su nerijetko sadržavali čovjeka koji peca ribu na obali rijeke. Njegova dijela je sačinjavala veća količina detalja u usporedbi sa npr Huang Gongwangom ali ih specifičnima čini skup linija koje su ujedinjeno i fluidno, u izvjesnoj harmoniji, sačinjavale planine i brda u njegovim pejzažima. Stil ovog umjetnika je najizraženiji u njegovom najpoznatijem dijelu: The Central Mountain.

Sl.4. The Central Mountain, Wu Zhen

Shen Zhou

Shen Zhou je pripadao literati umjetnicima iz perioda Ming dinastije. Iako je također poznat po pejzažima, njegov rad je upamćen i po upečatljivim prikazima životinja, voća i cvijeća. Bio je osnivač Wu škole čiji su se članovi fokusirali na personaliziranje svojih slika kroz dodavanje tekstova koji bi opisivali osjećaje i misli autora u trenutku slikanja. U narednim godinama ova karakteristika je postala uobičajena za literati slikare.

Sl.5. Stranica iz dijela
'Dreaming of
Traveling While
in Bed', Shen
Zhou

Tang Yin

Tang Yin je još jedan literati slikar koji je pripadao četvorici učitelja iz Ming dinastije. On je jedan od najpoznatijih slikara shui mo slika (i jedan od najpoznatijih kineskih umjetnika uopće) vjerojatno zahvaljujući svojem ekscentričnom načinu života iz kojeg se interesantni detalji dan danas preporučavaju u smislu narodnih priča - postoji čak i jedna predstava na temu ropstva koja je bila inspirirana događajima iz njegovog života ali i nekoliko filmova. Jedan od najekscentričnijih detalja je svakako njegovo uhićenje nakon što je na ispitu za državnu službu pokušao podmititi profesore kako bi došao do ispitnih pitanja i na prijeveru položio

ispit (kasnije je dokazana njegova nevinost u ovom slučaju i da je najvjerojatnije bio žrtva političkih spletki svojih neprijatelja). Ali ova iskustva i kontroverzni momenti koji su im doprinjeli rezultirali su novim i neistraženim formama izražavanja u literati slikarstvu. Tang Yin je prvi kineski slikar koji je u svojim djelima uključio poeziju daleko mračnije i negativnije tematike od one viđene kod njegovih prethodnika. Teme ljubomore, pohlepe, zavisti i zla ispreplitale su se kroz njegove tekstove koji bi ponekad i počeli vedrijim tonom ali bi se uvijek završili tragično i tužno. Njegove literati slike su vizualno bile prilično slične ostalim učiteljima Ming dinastije i pratile su formu i vizualni sadržaj shui mo pravca, ali opisi poput stihova koji pišu o oslikanom bambusu ali se fokusiraju na mračne sijenke koje bambus ostavlja na tlu iza sebe su slikama ovog umjetnika dale novo, pamtljivo ruho. Njegova najpoznatija slika je The Return Home of Tao Qian (slika 6).

Sl.6. The Return Home of Tao Qian,
Tang Yin

3. HIMIKO - MOTIV U ZAVRŠNOJ KOLEKCIJI MODNIH ILUSTRACIJA

Kraljica Himiko je jedna od najzanimljivijih, najkontroverznijih ličnosti u povijesti Azijskog kontinenta. Zanimljivo: danas više nije sa sigurnošću poznato niti da li je ova osoba bila stvarna ili samo predmet izmišljenih priča i legendi.

Iako i vremenski i teritorijalno smještena daleko od naslovne teme ovog završnog rada, Himiko je centralna figura u svih 8 modnih ilustracija koje će ga pratiti.

Himiko pripada japanskoj povijesti, točno, međutim najveći dio prikupljenih informacija o ovoj povijesnoj personi dolazi iz kineskih zapisa, umjetničkih djela i usmenih predanja. Moderni učitelji povijesti nerijetko Himiko potpuno izostavljaju iz svojih učenja čvrsto uvjereni kako nije ni postojala te stoga pripada legendama a ne povijesnim knjigama. Ali neupitno je da nemali broj međusobno nepovezanih autora povijesnih knjiga navodi Himiko kao pravu osobu i njenu kraljevinu kao stvarno mjesto koje ne samo da je postojalo već predstavlja jedno od najveličanstvenijih državnih uređenja u povijesti Japana.

Ta kraljevina se zvala Yamatai.

U knjizi "Book of Later Han" (Hou Han Shu) zemlja Wa (Japan) je opisana ovako:

"U središtu Lo-Lang mora živi narod Wa. Podijeljeni su u više od stotinu zemalja (nazvanih 'društvima' u nekim prevođenjima)"

Čak trideset od ovih zemalja su bile u kontaktu s Kinom. Kineski Wei Zhi zapisi iz 297 A.D. eksplicitno navode Yamatai ne samo kao jednu od tih država već kao najjaču, najljepšu i najrazvijeniju od svih, sa najvećom političkom i trgovačkom moći. Yamatai je izvojevao pobjedu nakon godina i godina ratovanja. "Gishi no Wajinden" navodi decenije ratova i krvoprolića koji su prethodili konačnom prihvatanju žene za vladara tj. dolazak Himiko na vlast. Krajem drugog stoljeća, ovih tridesetak država je prema brojnim izvorima oformilo upravo saveznu kraljevinu pod nazivom Yamatai, na čelu sa Himiko kao njihovom kraljicom i najmoćnijom ženom u Japanu. Vjeruje se da je Yamatai jednostavno prethodnik pokrajine Yamato u današnjem Nara regionu.

Iako je Himiko većinom odsutna iz Japanskih povijesnih zapisa, Kineska povijesna knjiga "Wei Chih" (Povijest Japanskog kraljevstva) opisuje Himiko kao povijesnu ličnost koja je nakon godina ratovanja ujedinila Japan. Yamato (ili Yamatai) u doslovnom prijevodu znači 'veliki mir' što se smatra još jednom referencom na ovaj period mira u povijesti Japana, period vladavine Himiko. Danas je opći dio japanske kulture posjet svetištu Ise Jingu gdje se štuje i odaje počast boginji sunca Amaterasu. Himiko u prijevodu znaci 'dijete sunca' i ovo se ime često navodi kao pokazatelj da je ova kraljica, nazivana još i The Sun Queen (Sunčeva kraljica) bila potomkinja same Amaterasu. Neki čak idu toliko daleko da tvrde da je Himiko zapravo bila sama Amaterasu i da cijela legenda potiče od nje. Vjeruje se kako su zapravo svi japanski carevi do dana današnjeg potomci Amaterasu te Himiko u svakom slučaju ne bi bila izuzetak iz ovog pravila.

Međutim, neki detalji opisani u "Wei Chih" su najvjerojatnije i razlozi zašto je Himiko isključena iz povijesnih knjiga. Nikada nije izlazila iz svoje palate, koja je više naličila neprobojnoj tvrđavi. Čuvalo ju je 100 ratnika a na dvoru je kraljica bila okružena isključivo ženama (njih 100 ili 1000 - predanja variraju - koje nisu izlazile van zidina palate). Jedini muškarac u dodiru sa Himiko je bio njen brat, koji je u njeno ime obavljao sve državne poslove i upravljao njenom vojskom (ova činjenica također doprinosi teoriji o Amaterasu i Himiko kao istoj osobi jer se bratom Amaterasu smatra bog mora i oluje Sansou a desna ruka Himiko, njen gore pomenuti brat, je upravljao vojskom koja se nazivala još i Olujna Garda (Stormguard)). Ovo je i najvjerojatniji razlog zašto su mnogi povijesničari Himiko potpuno isključili iz zapisa ili čak u par slučajeva navodili upravo njenog brata kao cara - smatrali su da je kraljica odlučila predati prijestol svome bratu. Također, nije bilo uobičajeno da car ili carica ima drugu osobu zaduženu za vrstu iznimno važnih poslova koje je u njeno ime obavljao njen brat što je vjerojatno još jedan od razloga zašto se Himiko, prva žena-vladar u povijesti Japana, isključuje iz povijesnih spisa. Japanski carevi su gotovo isključivo muškarci - Himiko je svojevremeno bila izuzetak (zajedno sa svojom nasljednicom Yoto) i njen dolazak na vlast nije bio bez protesta i poteškoća. Pisac Edwards W. u svojoj knjizi "In pursuit of Himiko. Postwar Archeology and the Location of Yamatai" navodi još nekoliko u najmanju ruku upečatljivih detalja o ovoj kraljici koju opisuje kao šamanističku sveštenicu koja je u društvu imala, pored one kraljevske, i religijsku ulogu - što doprinosi vjerodostojnosti zapisa o njenom misterioznom odsustvu iz javnosti te činjenicama da se nije udavala i da su djevojke njenim dvorima pristupale isključivo kroz seriju rituala.

U gore pomenutoj knjizi opisano je da je kraljica umrla 248 godine A.D. i da se ovim događajem završio Yayoi te započeo Kofun period Japanske povijesti. Najzastupljenije predanje glasi da je kraljica bila sahranjena u veličanstvenoj grobnici sa još stotinu djevojaka koje su se ritualno žrtvovala u njenu cast, kako bi ju mogle pratiti i u zagrobnom životu. Ovakav obred je krajnje neuobičajen i samo je još jedna informacija koja se spominje u korist tome da je Himiko više legenda nego povijesna ličnost. Njeno zadnje mjesto počivanja nikada nije pronađeno. Kako su sve kofun grobnice u vlasništvu kraljevske obitelji iz nepoznatih razloga bivaju striktno zatvorene za bilo kakva istraživanja i javnost ih ne smije posjećivati niti proučavati iz ma kojih razloga no spekulira se da je trenutno najveća poznata

kofun grobnica u Japanu upravo mjesto počivanja kraljice Himiko.. "Yamatai kontroverza" je do danas najveća neriješena debata o antičkom Japanu.

No kako je došlo do toga da Himiko bude 'model' u modnim ilustracijama koje prate završni rad na temu shuei mo slikarstva? Umjetničko i kreativno istraživanje u svijet u alternativne povijesti i fascinantnih teorija. Upravo najhrabrija (i najmanje vjerojatna) od svih teorija, koja je i kreativna baza za moju seriju likovnih i modnih ilustracija, govori o mističnim svećenicima koji su sa dolaskom Shintoizma migrirali u Japan i tvrdili da znaju izvoditi rituale koji mogu preminule osobe vratiti iz mrtvih tj. dušu preminule osobe vratiti u drugo, živeće tijelo. Teorija govori da je Himiko prakticirala upravo ovaj ritual i da je to razlog zbog kojeg bi joj trebalo toliko mladih djevojaka na dvoru i niti jedan muškarac, pored njenog brata. Raznorazne varijacije ove teorije također podstiču mišljenje da kraljica iz tog razloga nikada nije viđena van zidina svoje tvrđave, jer bi nakon svakog ovakvog rituala preuzela novi fizički izgled tj. tijelo druge djevojke sa dvora. Uz pomoć ove teorije, razvila se inspirativna ideja o 'besmrtnoj Himiko' i njenoj navodnoj produljenoj vladavini Japanom kroz svoju nasljednicu Iyo. Uz malo kreativne slobode, odlučio sam upravo Himiko koristiti kao 'model' u svojim ilustracijama gdje shuei mo motive apliciram na njenoj odjeći i koži, prezentirajući u ilustracijama i kraljičinu besmrtnost, fizičke promjene i ideju da bi uz ovu hrabru i malo vjerojatnu teoriju kraljica Himiko proživjela i period literati slikarstva u Kini (i kasnije njegovo kopiranje u Japanu (Nanga)) a možda čak i druge, kasnije epohe azijske povijesti.

4. KOLEKCIJA LIKOVNIH RADOVA

Na narednim stranicama ovog završnog rada su digitalni likovni radovi i modne ilustracije kreirane tehnikom crtanja i fotografskog editiranja grafičkim tabletom u programu Adobe Photoshop CC 2018. Centralna figura u svakoj ilustraciji je već pomenuta kraljica Himiko. Shui Mo motivi su aplicirani ili na odjeći ili na samoj koži 'modela' kao dio istraživanja 'alternativne povijesti' u kojoj bi se tako nešto primjenjivalo. Raznolikost u vizualnom izražaju možda na prvi pogled daje dojam o međusobno nepovezanoj kolekciji radova ali ta je raznolikost namjerna i u skladu s teorijom koja služi kao kreativna podloga ilustracijama i koja govori o Himikinoj besmrtnosti tj. sposobnosti da ne ovisi o svojem tijelu i da se uz pomoć žrtvenih rituala mogla 'rađati' u novim tijelima. Tako je kraljica prezentirana kao povijesna ličnost kroz razne epohe Azijske povijesti i doseže do modernog doba gdje je predstavljena kao ženski aktivni član zloglasne Yakuze. Iako do dan danas ženama nije dozvoljeno da imaju aktivne liderske pozicije u Yakuza klanovima te se do istih može doći jedino kroz krvno srodstvo ili gubitak muža-člana Yakuze, Himiko je i u svoje vrijeme mimo svih patrijarhalnih pravila i običaja došla na tron, zaustavila građanski rat i ujedinila Yamatai. Stoga danas ne zvuči ni malo pretenciozno da bi njeno djelovanje moglo potjecati iz gore navedenih krugova jer javna je tajna da je Yakuza internacionalni kriminalni sindikat čiji korjени dosežu duboko u politička i državna posla ne samo Azijskog kontinenta već i šire.

ZAKLJUČAK

Iako se slikarstvom nisu bavili profesionalno kao njihove kolege pripadnici gongbi pravca, prvobitni literati slikari su bili grupa umjetnika koja je zaslužna za nemali broj inovativnih detalja i tehnika primjenjivanih u njihovim slikama (od kaligrafije do nemogućnosti prepravljanja eventualnih grešaka na dijelu što je iziskivalo izvanrednu preciznost i fokus). Oni su samo jedan od mnogobrojnih povijesnih primjera kako ne pridržavanje ustaljenih pravila može rezultirati posve novim i neočekivanim otkrićima. Isto tako, u sasvim drugoj grani Azijske povijesti, je nužno kršenje tadašnjih pravila i zakona dovelo do prve žene na kraljevskom tronu, osporavane kraljice Himiko, koja je kao prvi akt svoje vladavine ujedinila zaraćeni narod i podijeljeno kraljevstvo te svoju vladavinu (iako pod izvjesnim velom tajne) obilježila mirom i izobiljem. Zbog toga sam, uz malo kreativne slobode, odlučio ova dva povijesna motiva ujediniti u kolekciji likovnih i modnih radova predstavljenih u ovom završnom radu. Ako će ovaj rad podstaknuti nekog neupućenog u azijsku povijest da istraži bilo koju od tema obrađenih u prethodnim stranicama (iznenadio sam se ne samo generalnim nepoznavanjem termina 'Himiko' ili 'Yamatai' već i 'Literati' u krugovima ljudi koji su sudjelovali u mom istraživanju tijekom pisanja ovog rada) onda je cilj mog završnog rada postignut. U doba kada je proizvoljna manipulacija informacijama (pisanim, zvučnim, vizualnim) skoro pa sastavni dio naše svakodnevnice, smatram da su umjetnost, tehnologija i kreativno razmišljanje najjači alati koji su dostupni svima i njihovo pametno korištenje danas može dati jednako zanimljive i nove rezultate kakve je nekad u neke druge svrhe postigla žena koja je odlučila u patrijarhalnom društvu preuzeti tron ili grupa umjetnika koja je u moru pravila odlučila pisati poeziju po svojim slikama.

LITERATURA I OSTALI IZVORI

1. Edwards, W., "In Pursuit of Himiko. Postwar Archaeology and the Location of Yamatai," *Monumenta Nipponica* Vol. 51, No. 1 (Spring, 1996)
2. Park, J. P., *Art by the Book: Painting Manuals and the Leisure Life in Late Ming China*, 2012, University of Washington Press
3. Delmer M. Brown, John W. Hall (Editor), *The Cambridge History of Japan, Volume 1: Ancient Japan*, 1993, Cambridge University Press
4. https://en.wikipedia.org/wiki/Southern_School
5. *Traditional Chinese Painting -- The Literati Tradition*, <http://www.indiana.edu/~ealc100/Art1.html>
6. Cahill, J., *The Theory of Literati Painting in China* (Section of Doctoral Dissertation)
7. Meyer, I., *Audio Podcast: The Sun Queen*, Episode 53, 2014
8. Miori, I., *Ise Jingu the Origins of Japan*, Shogakukan, 2017
9. <https://www.tofugu.com/japan/queen-himiko/>

